

מעשה המשפט

בית דין צדק לעשות

Marcos y Lety Amiga

Velas: 7:58 pm
Fin Shabat 1: 8:54 pm - R”T: 9:32 pm
Fin Shabat 2: 9:02 pm - R”T: 9:30 pm

Maasé Bet Din

Rab Isaac Sued
חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

Dulces sin Hejsher....

¿Somos impuras o que?

Caso: El Menahel Abraham fue a la tienda de dulces donde acostumbra hacer sus compras siempre, para comprar 200 dulces y repartirlos de fin de año a sus alumnos, siendo que Abraham llevaba prisa no revisó si los dulces tenían un buen Hejsher el cual la escuela se rige, por lo que le preguntó a Shaul el dueño de la tienda si los dulces estaban bien supervisados, Shaul respondió *obvio que si tienen un buen Hejsher*, y Abraham confiando en su palabra se llevó los dulces, para su sorpresa cuando llegó a su casa reviso los dulces y no tenían ningún Hejsher. Abraham le reclama a Shaul *me vendiste dulces sin Hejsher, regrésame mi dinero*. Los dos deciden consultar con un Dayan cuál es el Din.

Rab Mordejay dirige una escuela de niños pequeños. Cierta día recibió un citatorio del gobierno, acusándolo por no haber registrado sus ganancias y destinar lo correspondiente para su jubilación. Al investigar un poco, se dio cuenta que estaba en un gran lío y que barata la mano tendría de pagar decenas de miles de Shekalim para salir del juicio limpio.

Pregunta: ¿Abraham puede anular la venta ya que le vendieron un producto sin Hejsher ?

Rab Mordejay pegó letreros enormes por toda la ciudad con la leyenda "En Od Milbadó" (no hay otra fuerza que maneja y dirige el mundo sino únicamente Hashem) con la finalidad de ganar un poco más de Zejuyot para el juicio.

Respuesta: El Shuljan Aruj (ר"ל"ב סי"ג) dictaminó "el que vendió una tierra o esclavo o animal o cualquier otro mueble a su compañero y en comprador descubrió que la mercancía estaba defectuosa, puede anular la compra aun después de 10 años mientras no haya usado el producto después de haberse dado cuenta del defecto, pero si lo uso, no podrá reclamar el defecto siendo que al usarlo se considera que perdonó el reclamo".

El Sm"á en sus acotaciones sobre el Shuljan Aruj (סי"י) mencionó en nombre del Maguid Mishné (ט"ו (מכירה ה"ג), "así como si lo uso ya no puede reclamar y anular la compra, de igual manera si podría haber revisado la mercancía al momento de la compra de manera fácil y sencilla por ejemplo podría haberla probado etc, y el comprador no lo revisó, aun si encontró un defecto posterior a la compra, no podrá anular la compra ya que al no revisarlo al momento de la compra demostró que lo quiere comprar de todas formas".

En la escuela juntó a los niños y cada día decían "En Od Milbadó", explicando y entendiendo el gran significado de las palabras.

Por otro lado, el Pitjé Teshubá trajo en nombre del Mishné Lamelej que el Ramba"m no está de acuerdo con el Din del Maguid Mishné ya que el Ramba"m mencionó únicamente la exclusión de que si el comprador uso la mercancía no hay devolución, se entiende que de otra manera hay devolución, aún si podría haberlo revisado y no lo hizo.

El día del juicio, tenía que subir al piso 6 para el juicio, Rab Mordejay cuida sus ojos de no ver cosas prohibidas y acostumbra a subir por las escaleras, ya que en elevador hay mucha gente, pero 6 pisos por su edad no podía subir, por lo que subió por el elevador, en el piso 6, le dijeron que el juicio se cambió al piso 7, viendo que ya era solo un piso decidió subirlo por las escaleras, en el pasillo saliendo de las escaleras, se encontró con dos mujeres, al no querer pasar en medio de ellas, les pidió que si se podían mover, ellas se molestaron y le preguntaron, ¿que somos impuras para que no pases entre nosotras?, él respondió que ellas no eran el problema, si no el es el impuro, a las mujeres les gusto la respuesta del Rab y se movieron.

Según esto, nuestro caso va a depender de dicha discusión, según el Maguid Mishné no podrá anular la compra ya que debió haberla revisado antes de comprarla, a diferencia del Ramba"m que aun en esta situación el comprador puede anular la compra mientras no haya usado el producto.

En el juicio empezó y la jueza dijo "creo que el acusado es una persona correcta y no es culpable de lo que se lo acusa, caso cerrado". Rab Mordejay se percató que la jueza era una de las mujeres que se encontró con ellas en el pasillo, que al parecer ver la rectitud y la forma de hablar y actuar de Rab Mordejay entendió que la acusación era falsa y salió limpio de juicio.

Sin embargo, en nuestro caso ya que Abraham sí cuestiono acerca del Hejsher del producto y confió en la palabra de Shaul, no se considera que compró sin haber revisado el producto, por lo tanto cuando se percató que el producto no tiene Hejsher puede reclamar y anular la compra mientras no use el producto (וכן מבואר יסוד זה בכנה"ג [סימן רל"ב הגהת ב"י אות ה], וכן בשו"ת דברי מלכיאל [ה"א סימן פ"ו אות ו]).

Halaja: Abraham puede anular la venta, ya que confió en la palabra de Shaul y no ha usado el producto comprado después de haberse percatado que no tiene Hejsher.

Halajá Lemaasé

Pregunta: ¿Cuánto es el Shiur que el Mekadesh debe beber en el Kidush?

Sin embargo, escribieron los Rishonim, que esta medida es únicamente fue dicha para las personas de complexión media, pero personas de complexión grande cambiara el Shiur según su cavidad en la boca, y puede variar desde ese Shiur hasta Rebiit, pero no más de eso, (משנ"ב שם סי"ק ס"ה).

Respuesta: El Shuljan Aruj (ארי"ה סי' רע"א סעי' י"ג) menciona que el Shiur necesario que hay que beber en el Kidush es Meló Lugmab, dicha medida es la cavidad de la persona dentro de la boca, llenando únicamente el espacio de un solo cachete, y eso es la mayoría de un Rebiit.

Aun así, un niño o adulto de complexión pequeña que la cavidad de su boca es menor a la mayoría de un Rebiit, aunque hay Poskim que permitieron que beba menos de la mayoría de un Rebiit, el Biur Halajá dictaminó que es preferible que beba la mayoría de un Rebiit (שם ד"ה והוא ורובו).

El Kaf Hajaim (שם סי"ק פ"ד) opina que 44.8 ml ya es Melo Lugmab, siendo la mayoría de 86 ml el Shiur de Rebiit, pero otros Poskim sostienen que Meló Lugmab son entre 50 y 55 ml (מידות) ושיעורי תורה פט"ז אות י"א, הוב"ד בפסקי תשובות שם (אות ל"ג).

בענין איסור ברכה שאינה צריכה

איסור ברכה שאינה צריכה מה"ת או מדרבנן

ע"י בגמ' (ברכות לג.) א"ל המבדיל בתפילה וכו', ואמר רב ואיתימא ר"ל, ואמרי לה רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו: כל המברך ברכה שאינה צריכה - עובר משום: "לא תשא" ע"ש, ובפשטות מבואר בגמ' שאיסור ברכה שאי"צ הוא מהתורה ועובר על לאו ד"לא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא (שמות פ"כ פס' ז').

ז"ל הרמב"ם (פ"א הל' ט"ו מברכות) כל המברך ברכה שאי"צ הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן וכו', וממה שהשוה איסור זה לאיסור שבועת שוא משמע שהוא מה"ת, ובהל' שבועות (פ"ב הלכה ט') כתב ז"ל, השומע הזכרת השם מפי חבירו לשוא או שנשבע לפניו לשקר או שברך ברכה שאי"צ שהוא עובר משום נושא שם ה' לשוא כמו שבארנו בהלכות ברכות הרי זה חייב לנדונו וכו', ושוב משמע שהוא מה"ת.

וכן נראה להדיא מלשון הרמב"ם בתשובה (סי' ק"ו) שכתב (לענין קריאת המגילה ביום ט"ו בעיירות המסופקות) וז"ל, אמנם עוד זאת נעשה להסתלק מן הספק ונקרא גם בט"ו, אבל בלא ברכה, לא לפניה ולא לאחריה, מפני שהיא ברכה שאי"צ ואיסורא דאורייתא הוא שנושא שם שמים לבטלה, ואין ראוי לעשות כך מפני הספק.

אך כבר העירו האחרונים מלשון הרמב"ם בתשובה (סי' כ"ו) "וחכמים הם שתקנו הברכה והם אמרו כל המברך ברכה שאי"צ עובר משום לא תשא וכו'", ומשמע דאין איסור ברכה שאי"צ אלא מדרבנן, ובשו"ת זרע אמת (ח"א סי' א) כתב שהעיקר הוא כמו שכתב בתשובה זו שאיסור זה אינו אלא מדרבנן, ומאי דמשמע משאר המקומות שהוא מה"ת כתב שם (ד"ה גם) וז"ל, ונלע"ד לומר דשביקה לקרא, דאיהו דחיק אנפשיה דר"ל דמחמירן בספקיה כספק דאורייתא כיון דאסמכוהו אקרא דלא תשא דחמיר איסוריה וכו', ע"ש.

ומאידך החיד"א במחב"ר (סי' רט"ו סק"ב) כתב שדברי הזרע אמת דחוקים בביאור דעת הרמב"ם, ובברכ"י (סי' מ"ו סק"ו) כתב שהעיקר בדעת הרמב"ם שברכה שאי"צ היא איסור דאורייתא, וכפי שמשמע מדבריו בהלכות ובתשובה הנ"ל, ועל מש"כ הרמב"ם בתשובה (סי' כ"ו) כתב דכיון דכל הברכות מדברי סופרים, ולא תשא דאמר רחמנא הוא כולל ואינו מבואר, וכיון דאמרו רבנן דברכה שאי"צ אין זה מברך ואינה בכלל תקנתם, דלא תקנו אלא בעת הצורך, ממילא קם ליה ברכה שאי"צ באיסור כולל דלא תשא, וז"ש הרמב"ם בסי' כ"ו "והם אמרו" כל המברך ברכה שאי"צ עובר משום לא תשא, כלומר דאמור רבנן דברכה דאי"צ נשאר באיסורו לעבור בלא תשא, והוא מדאורייתא כפשטות לשון עובר משום לא תשא, אבל אין כונת הרמב"ם דהוי מדרבנן ע"כ, ומשמע מדבריו שהוא כע"י גדר מלאכת חוה"מ (לכמה ראשונים) שעיקר האיסור הוא מה"ת אלא שנתנה רשות לחכמים להחליט ולהגדיר איזה מלאכה אסורה ואיזה מותרת, וכן כאן עיקר האיסור הוא מה"ת וחכמים הם שהחליטו באיזה ברכה עובר על לאו דלא תשא ובאיזה ברכה לא עובר, וכ"כ לבאר בדעת הרמב"ם בשו"ת קול אליהו (או"ח סי' י').

וכדעת הברכ"י בדעת הרמב"ם למדו גם בפמ"ג (פתיחה להל' ברכות אות ב') ובס' חרדים (פכ"ד אות ח') ובלבוש (או"ח סי' ס"ז) ובשו"ת רעק"א (מהד"ק סי' כ"ה) ועוד אחרונים.

אך דעת הרבה ראשונים שאיסור ברכה שאי"צ אינו אלא מדרבנן, כ"כ בתוס' (ר"ה לג: ד"ה והא) בשם ר"ת, וקרא דהגמ' בברכות הנ"ל אינו אלא אסמכתא בעלמא, וכ"כ הרא"ש (קידושין פ"א) והר"ן (ר"ה פ"ד) והתרא"י (ברכות פ"ח) והריטב"א (הובא בשטמ"ק ביצה ד:), ובפר"ח (סי' ס"ז) בשם הריב"ש והתרה"ד, ובפנ"י (ברכות יב. לג.), וכן האריך להקשות על הרמב"ם

בנשמ"א (כלל ה' אות א') דאיך יתכן שיש איסור מה"ת לברך ברכה שאי"צ מ"ש משאר תפילות ובקשות דמותר לאמרם בהזכרת ה', ועוד דאם אכן מה"ת אסור לברך ברכה שאינה צריכה א"כ איך יכלו חכמים לתקן ברכות ולעבור על איסור תורה בקום ועשה, ע"ש, ואכן שבחזו"א (סי' קל"ז סק"ה) מחמת קושיות אלו דחה צד כזה שברכה שא"צ היא מה"ת אף בדעת הרמב"ם, וע"כ אינו אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, ע"ש.

ולכאורה כן נראה גם ממה שנפסק ברמב"ם (שם) ובשו"ע (סי' רט"ו ס"ג) שמלמדין את התינוקות לברך את הברכות כתקנן אע"פ שבשעת למידה הם מברכים ברכה לבטלה, ולא רק לתינוקות הותר לומר כן אלא גם לרב המלמד את התינוקות מותר לומר ברכות לבטלה בשעה שמלמדם וכמש"כ במשנ"ב (סי' רט"ו ס"ק י"ד) מדברי הפוסקים, ואם אכן יש איסור דאורייתא בברכה לבטלה, אין יתכן שהתירו למלמד לעבור על איסור זה וגם לספות את התינוקות באיסור זה כדי ללמדם, וע"כ שמה"ת אין איסור בדבר ורק חכמים אסרוהו והם התירו לצורך כדי ללמד התינוקות, אמנם ע"פ מש"כ הברכ"י והקול אליהו הנ"ל אין ראיה מזה, ד"ל דחכמים הם שהחליטו אימתי עובר על לא תשא ואימתי לא עובר, ובכה"ג לצורך למד התינוקות התירוהו.

ובשו"ע (סי' רט"ו ס"ד) כתב כלשון הרמב"ם, כל המברך ברכה שאי"צ, הרי"ו נושא שם שמים לשוא, והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן, וע"י במג"א (שם סק"ו) שהביא דעת התוס' שאיסור זה הוא מדרבנן, ושדעת הרמב"ם שהיא מה"ת, ונראה שכן למד גם בדעת השו"ע שהעתיק לשון הרמב"ם, וכדעת הברכ"י הנ"ל.

ובכה"ח (סי' רט"ו ס"ק כ"ב) הביא המחלוקת בזה, ונראה דנקט כדעת האחרונים דינה אלא מדרבנן וכפי שכתבו כמה אחרונים גם בדעת הרמב"ם.

אמנם ביבי"א (ח"ב או"ח סי' יג אות ד', יו"ד סי' ה' אות א') וביחוד"ד (ח"ד סי' מא, ח"ה סי' מג) ובעוד הרבה מקומות נקט בדעת הרמב"ם שאיסור ברכה לבטלה הוא מה"ת וכהאחרונים הנ"ל בדעת הרמב"ם.

וע"ע מה שהעיר בנשמ"א (שם) ממאי דאיתא בגמ' (תמורה ג: ד.) המקלל את חברו בשם וכו', ע"ש בכל הסוגיא ומסקנת הגמ' דבמוציא שם שמים לבטלה ליכא אזהרת לאו אלא אזהרת עשה בלבד, ע"ש, ובשלמא אי נימא דברכה שא"צ אין איסורו אלא מדרבנן י"ל דהתם איירי בלא ברכה אבל כל שמוציא שם ה' בברכה אינו אלא מדרבנן, ומחמת כן כתבו התוס' (ר"ה לג: ד"ה והא) דקרא דלא תשא דנקטה הגמ' בברכות אינו אלא אסמכתא בעלמא, ע"ש, אבל אי נימא דמברך ברכה שא"צ עובר על נושא שם שמים לשוא והוא לאו גמור ועובר משום לא תשא, לכאורה זה נגד מסקנת הגמ' בתמורה דאף במזכיר שם שמים בלי ברכה ליכא אלא אזהרת עשה בלבד.

וע"ש בנשמ"א באריכות מש"כ ליישב דעת הרמב"ם ע"ש, ומדבריו שם יוצא שיש חיוב מלקות על איסור עשה, והוא דבר מחודש, וכן מלשון הרמב"ם מבואר דמברך ברכה שאינה צריכה עובר על לאו דלא תשא ולא על אזהרת עשה בלבד.

ובפשטות נראה טפי לומר דס"ל דגריעא טפי הזכרת שם ה' בברכה מאשר הזכרתו בלא ברכה כלל, ואף שבמוציא שם שמים שלא בברכה איכא עשה בלבד, במוציא שם שמים לבטלה בנוסח ברכה איכא לאו דלא תשא, וממילא י"ל דהגמ' בתמורה איירי במוציא שם שמים לבטלה בלבד ולא במוציא שם שמים בנוסח ברכה, וכ"כ בשו"ת רעק"א (שם ד"ה ואף דלשיטת התוס' וכו') בדעת הרמב"ם ודייק כן מלשונו בהל' שבועות שם (הל' ט' והל' י"א), ע"ש.

אלא שזה להפך לגמרי מסברת התוס', דמוציא שם שמים לבטלה גרע טפי מאזכרת ה' בברכה, וכן היא הסברא הפשוטה, וצ"ע סברת הרמב"ם בזה.

וע"י מש"כ לבאר בזה בשו"ת אור לציון (ח"א סי' ז' אות ב') עפ"י דברי הגמ' במ"ש שבועות (דף לה:). ות"ד היא כשם שלענין שבועה אין איסור אלא במקום כשהוא לשוא והיינו להנבם שמשמש בשם ה' ונשבע שלא במקום מצוה כך גם לענין ברכה שאמרה תורה ברך "וברכת את ה'" דהיינו ברהמ"ז, שמצוה לברך בהזכרת שמו כמו שכתוב את ה', שאם הוא שלא במקום מצוה יש לאו משום לא תשא לשוא, ולכן זה הוא דוקא אם הוא בנוסח ברכה שיש בה מצוה, אבל במקום בקשות ותחנונים שאין שם מצוה, או בהזכרת ה' סתם שאין בשום פעם מצוה, א"כ גם כשהוא לבטלה אין כאן איסור של לא תשא, ע"ש עוד, אך לענ"ד דבריו צ"ע, דלגבי ברכה לא כתוב "וברכת בשם ה'" דנימא אז דאם מברך לשוא בשם ה' שלא במקום מצוה הוא דאיכא איסור דלא תשא, אלא כתיב "וברכת את ה'", ול"ד בהזכרת שמו המפורש, והוא בעצמו ציין לדברי החינוך שהזכרת שם ומלכות אינו אלא מדרבנן, וא"כ אין מקור לומר שאם מברך לשוא בהזכרת ה' דוקא הוא דאיכא לאו דלא תשא, וצ"ע.

וע"ע בהג' החכמת שלמה (על השו"ע כאן) עמד על קושי זה וכתב וז"ל, דודאי גודל מעלת הברכה יתר על שאר שירות ותשבחות, זה גורם הפסדה ואיסורה אם הוי בתנבם, דהנה ענין ברכה הוי תשלומין על הטובה שקבלנו ממנו יתברך, הן קבלת טובת עולם הזה ככל ברכת הנהנין, הן טובת הנפש במצוה שנתן לנו, הכל הוי הברכה גמול מן גמול, וכמו שאמרו חז"ל להדיא בפ"ו דברכות (לה.) דכל הנהנה מהעולם הזה בלי ברכה כאלו גזול להקב"ה וכנסת ישראל, וכן אמרו דהוי כמעל בקדשי שמים, מכל זה מוכח דהברכה הוי תשלומין לו יתברך עבור הטובה, וממילא כיון דאם יאמר אתה ה' מלך עולם בראת וכו' לא יצא בזה ידי שילום תשלומין רק אם אמר ברוך אתה וכו', הוא תשלומין, ומוכח דברכה יש בה מעלה הרבה על דרך שיר ושבח, וא"כ מהאי טעמא גופא אסור אם הוי לבטלה, על דרך משל באים אדם יאמר לאיש נכבד הריני מחזיק לך טובה על הטובה שעשית לי, אם הנכבד יודע שלא עשה לו טובה יכעוס עליו, כי יאמר צחקת בי הריני לא עשיתי לך טובה ולמה תחזיק לי טובה חנם, ודובר שקרים לא יכון לנגד עיני [תהלים קא, ז] וכו', כן הכי נמי דרך ברכה דהוי תשלומין לו יתברך, זה אינו שייך רק בשעה שנהנה מטובתו יתברך מאותו דבר, הן הנאת הנפש הן הנאת הגוף, או שייך לו יתברך תשלומין, אך אם בשעה זו לא נהנה מדבר זה א"כ הוי התשלומין דבר שקר ודובר שקרים לא יכון לנגד עיניו יתברך, לכך אסור לברך ברכה לבטלה, אבל אם אינו בלשון ברוך אתה רק בלשון אתה הוא, כיון שדרך ברכה אינו יוצא בו, מוכח דאינו תשלומין רק שבח ושירה, לכך מהאי טעמא אף אם אינו נהנה בשעה זו אינו שקר, לכך מותר לאמרו, ולכך מהאי טעמא גם מספק אין לברך, דספק שקר נמי אסור, ונתקיימו דברי הפוסקים הראשונים בעזה"י וזה ברור ואמת לפענ"ד, ע"כ.

אמנם, אף אי נימא כן לענין ברכת הנהנין שהוא משום הודאה ותשלומין, ביאור זה לא מתיישב על הדעת כ"כ לענין ברכת השבח שאין בהם ענין תשלומין, וע"ע בברכת שי (ברכות שם) שכתב דאולי י"ל בזה דענין נשיאת שם היינו דרך חשיבות כגון שנשבע בו או שמזכירו בברכה והזכרת התורה בזה היתה "לא תשא", משא"כ בהזכרה בעלמא ליכא נשיאת שם ומשו"ה ליתא אלא באיסור את ה' אלוקיך תירא, ע"ש וצ"ע, וע"ע מש"כ בזה באריכות בס' סדר ברכות (חלק הבריורים סי' פ"ד) וגם הוא הלך בעקבות מש"כ בחכמת שלמה הנ"ל לחלק בין הזכרת שם שמים בשירות ותשבחות לבין הזכרתו בנוסח ברכה, ע"ש.

DINE TORA
Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS
Contrato de renta, venta,
preventa, inversión, sociedad,
testamentos, heter iska otros

ASESORÍA
Consultas
telefónicas, Citas,
Preguntas

CONTÁCTANOS
Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX

Para recibir el Alón por mail escribenos a: alonmaasehamishpat@gmail.com